REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
01 4735 531
gp@zagovornik-rs.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Podpisnik:Miha Lobnik
Izdajatelj certifikata:Republika Slovenija
Serijska št. certifikata:5c 9c 18 4a 00 00 00 00
Datum poteka certifikata:10.03.2026
Datum in čas podpisa:16:48, 15.06.2021
Referenčna številka:001-4/2021/8

DRŽAVNI ZBOR
Odbor DZ za izobraževanje, znanost, šport in mladino
Gospa Iva Dimic, predsednica

Šubičeva 4
1000 Ljubljana

E: iva.dimic@dz-rs.si; gp@dz-rs.si

Številka: 001-4/2021/8
Datum: 15. 6. 2021

Zadeva: **Priporočilo Zagovornika načela enakosti glede Predloga zakona o spremembi Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1B), skrajšani postopek, EPA 1795-VIII in sodelovanje na 20. redni seji Odbora DZ za izobraževanje, znanost, šport in mladino**

Spoštovana predsednica gospa Iva Dimic,

zahvaljujem se vam za vabilo k sodelovanju na 20. redni seji Odbora Državnega zbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino, ki bo jutri, v sredo, 16. junija 2021.

Sporočam vam, da bom sodeloval pri razpravi k 1. točki dnevnega reda, ob obravnavi Predloga zakona o dopolnitvi Zakona o dodatku k pokojnini za delo in izjemne dosežke na področju športa (ZDPIDŠ-A), skrajšani postopek, EPA 1760-IIIV.

Obenem vam sporočam, da zaradi drugih službenih obveznosti žal ne bom mogel sodelovati pri razpravi ob 2. točki dnevnega reda, t.j. pri obravnavi Predloga zakona o spremembi Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1B), skrajšani postopek, EPA 1795-VIII. Zato vam v nadaljevanju pošiljam pisno priporočilo Zagovornika načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) in vas vljudno naprošam, da z njim seznanite sodelujoče na seji odbora.

Zagovornik priporoča, da v okviru obravnave predloga novele Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami pristojni resorji in državni zbor doseže čim širše soglasje med vsemi deležniki, predvsem s tistimi, ki se vsakodnevno srečujejo z izzivi otrok s posebnimi potrebami v okviru izobraževalnega procesa in širše. Zagovornik priporoča, da Odbor sprejme rešitve, ki bodo v največji možni meri odgovorile na najbolj pereče praktične izzive, s katerimi se vsi otroci s posebnimi potrebami soočajo pri uresničevanju njihovih enakih možnosti v izobraževanju.

S spoštovanjem,

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:
- naslovniku (po e-pošti)
- zbirka dok. gradiva

Priloga:
- Utemeljitev strokovne službe Zagovornika k priporočilu št. 001-4/2021/8

V vednost:
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (gp.mizs@gov.si)
- Varuh človekovih pravic (info@varuh-rs.si)

UTEMELJITEV STROKOVNE SLUŽBE ZAGOVORNIKA K PRIPOROČILU ŠT. 001-4/2021/8

Zagovornik priporoča, da v okviru obravnave predloga novele Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami pristojni resorji in državni zbor doseže čim širše soglasje med vsemi deležniki, predvsem s tistimi, ki se vsakodnevno srečujejo z izzivi otrok s posebnimi potrebami v okviru izobraževalnega procesa in širše. Zagovornik priporoča, da Odbor sprejme rešitve, ki bodo v največji možni meri odgovorile na najbolj pereče praktične izzive, s katerimi se vsi otroci s posebnimi potrebami soočajo pri uresničevanju njihovih enakih možnosti v izobraževanju.

Obravnava zakonodajnih predlogov s področja varstva pred diskriminacijo in spodbujanja enakih možnosti in enakega obravnavanja predstavlja eno temeljnih sistemskih dejavnosti Zagovornika. To praviloma izvajamo tako, da v okviru javne razprave na zakonodajne predloge z našega področja dela, objavljene na spletni strani e-Uprave, proučimo in po lastni presoji nanje podamo priporočila z namenom izboljšanja predlogov.

Razprava o predlogu zakona je priložnost za predstavitev ciljev in namenov predlagateljev zakona, da bi se vsem otrokom s posebnimi potrebami v okviru izobraževalnega procesa zagotovila takšna pomoč, ki bi jim omogočila enake možnosti pri uresničevanju njihove temeljne pravice do izobrazbe. Zakon o varstvu pred diskriminacijo namreč v 2. členu področje vzgoje in izobraževanja izrecno izpostavlja kot eno izmed področij, kjer je diskriminacija prepovedana.

Nudenje različnih oblik pomoči otrokom s posebnimi potrebami, ne glede na vrsto njihove oviranosti oziroma invalidnosti, je bistveno z vidika njihovega uspešnega vključevanja v vzgojno-izobraževalni proces, dolgoročno pa tudi z vidika njihovega vključevanja v družbo in samostojnega življenja v skupnosti.

Otroci s posebnimi potrebami predstavljajo izjemno ranljivo skupino, katerih potrebe je treba jemati resno in jih podpreti z učinkovitimi in strokovno oblikovanimi ukrepi. Pri načrtovanju in sprejemanju teh ukrepov je zato ključno upoštevanje mnenj tako stroke in organizacij civilne družbe, ki se zavzemajo za pravice in enake možnosti otrok s posebnimi potrebami, kot tudi tistih, ki jih neposredno zadevajo – torej staršev in otrok samih.

Konvencija OZN o otrokovih pravicah, ki temelji na načelu »največje koristi otroka«, tako v 28. členu določa pravico vseh otrok do izobraževanja na podlagi enakih možnosti in posebej poudarja obveznost zagotavljanja brezplačnega in vsem dostopnega osnovnega šolstva. Konvencija OZN o pravicah invalidov pa v 24. členu določa, da so države dolžne zagotoviti vsem osebam z invalidnostmi dostop do vključujočega izobraževalnega sistema na vseh ravneh, vključno z »razumnimi prilagoditvami glede na posameznikove potrebe«, ter »popolno vključenost oseb z invalidnostmi s pomočjo učinkovitih podpornih ukrepov, ki zagotavljajo največji možni akademski in socialni razvoj«.

Izpostavljamo, da so bile že v okviru postopka spreminjanja Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami leta 2018 razgrnjene nekatere širše pomanjkljivosti veljavnega zakona in ureditve na tem področju. Zato se pri Zagovorniku zavzemamo za celovito rešitev, ki bo učinkovito zadostila potrebam vseh otrok s posebnimi potrebami in jim omogočila dejanske enake možnosti v izobraževanju.

Med drugim je bilo opozorjeno, da zakon izpušča otroke z gluhoslepoto kot posebno in edinstveno vrsto invalidnosti, ki je vzrok za specifične potrebe teh otrok. Pri Zagovorniku zato priporočamo, da pristojni resorji na tem področju pripravijo ustrezne sistemske in celovite rešitve, tudi v luči nedavnega vpisa slovenskega znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v Ustavo z dopolnjenim 62.a členom, ki ga je s priporočilom podprl tudi Zagovornik.

Ne glede na potrebo po celoviti in sistemski prenovi zakona pa iz stališč civilnodružbenih organizacij in izkušenj mnogih staršev otrok s specifičnimi posebnimi potrebami izhaja, da je treba najbolj akutne probleme in pomanjkljivosti zakonsko urediti v najkrajšem možnem času.

Zato pri Zagovorniku priporočamo, da v okviru obravnave predloga novele Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami pristojni resorji in državni zbor doseže čim širše soglasje med vsemi deležniki, predvsem s tistimi, ki se vsakodnevno srečujejo z izzivi otrok s posebnimi potrebami v okviru izobraževalnega procesa in širše. Priporočamo, da Odbor sprejme rešitve, ki bodo v največji možni

meri odgovorile na najbolj pereče praktične izzive, s katerimi se vsi otroci s posebnimi potrebami soočajo pri uresničevanju njihovih enakih možnosti v izobraževanju.